

V.B.02. HET WELDADIGHEIDSBUREAU

In uitvoering van de wet van 17 okt. 1796 (16 vendémiaire, jaar V) richtte de Franse staat in elke gemeente een '*Bureau de Bien-Faisance*' of Weldadigheidsbureau op. Dit verving de '*Tafels van de H.Geest*' of *den ermen* en bepaalde het sociaal beleid van de gemeente. Het beheer werd toevertrouwd aan een bestuur onder de voogdij van de municipaliteit. Vooral de hulpverlening aan huis in natura stond centraal. Het doel van deze vernieuwing was de volledige uitroeiing van de bedelarij. Aan werklozen, werkonwilligen en leeglopers mocht nu niet langer steun worden verleend. Er werd een nieuwe ingesteldheid en arbeidsdiscipline bijgebracht. Daartoe werden er '*correctie*'- en tuchthuizen opgericht. Armoede werd voorgesteld als een schuld, een schande en een ondeugd. Giften aan de armen, onder de vorm van broodbedelingen in ruil voor een gepreveld gebed aan de kerkdeur bij een be-grafenis, geraakten uit de mode.

In het rijksarchief te Hasselt bevindt zich een register (01) uit 1801: '*Extract uyt den nieuwen Armen Register in bezit van de Arme Tafel van Brusthem uyt cracht der wet van den 4den ventôse, 9de der fransche republique*' (02).

Er volgde een opsomming van de bezittingen, o.a. de huidige kapelanie: '*Huys en aenhangh voortskomende van den pastoor van Brusthem, groot twee roeden gelegen op den capelhof. Regenoten: 1. capelhof St.eucherii; 2. die Stege naer de pastorije; 3. die Stege naer den Borneput. In huur gehouden door Gerard Moria van Brusthem, ad 20 gulden jaerlijx*'.

Verder was in deze opsomming sprake over: '*Willem Schoofs den grooten, den voetpat naer de tombe uyt die Kuystert, de Mis-peleere Stege aen de gulde weykens en achter de feytbemden aen de Bornestraat naest den Carteelhof*'.

Waar in 1795 alleen Egidius Moria uit de Plasstraat (03) als armenmeester vermeld werd, kwamen de bestuursfuncties van dit nieuwe Weldadigheidsbureau meestal in handen van de plaatselijke bestuursfamilies. Vaak cumuleerden ze deze erepost met deze van raadslid of gewezen raadslid. Toch merken we dat de plaatselijke medewerkers van de Franse bezetter ook hun plaats opeisten.

In 1797 werd een titelblad gemaakt door de 20-jarige *Eugenius Moriens* (04) We veronderstellen dat dit gebeurde bij de installatie van het '*Bureau de Bienfaisance*'. Het is een blad 29,8 cm op 17,9 cm. In het midden was een rechthoek getekend van 18,2 cm op 3,2 cm met zwarte en rode lijnen. Daarrond stond de tekst met bovenaan een cirkel als een soort wapenschild of zegel waarin drie sterren, drie leeuwen en drie rozen. Als randschrift staat vermeld: '*Tres rosa, tres stella, tres leones*'.

De tekst was met rode inkt ingevuld, behalve telkens de eerste letter van een woord, die met zwarte inkt was geschreven. Alleen de naam van Lambert Bellis werd volledig met zwarte inkt geschreven.

In de rechthoek stond :

'Declaratio Bonorum in jurisdictione Libertatis ac Dijnastia de Brusthem Sitorum, Coram me eug. moriens Facta ANNO DMI -1797- non parva difficultate ad finem Redacta'.

De Nederlandse randtekst luidde:

'Desen Register en aandracht is gemaekt door eugenius Moriens niet sonder groote moeijte in het jaar ons liefs Heere Jesu Christi 1797. Die desen Register Hebben Helpen maaken Waaren Joannes Leonardus Coelmonts - Melchior Loix Commissair Repartiteur - Petrus Arnol Otten - Lambert Bellis agent - Josephus Lemair agent ende meir van Brusthem - Petrus Sweldens Com- missair Repartiteur - Girardus Moriens Repartiteur - Simon Vanormelingen Commissair - Peeter Abrahams Commissair Repartiteur alle Borgers Van BRUSTHEM'.

Uit deze tekst leiden we af:

- twee *agent municipal* worden in 1797 bij naam genoemd: Lambert Bellis en Joseph Lemaire. Achter Joseph Lemaire lezen we, hoewel het onduidelijk is: *'agent ende meir'*.
- Joannes-Leonardus Coelmonts werd als eerste vernoemd, maar zonder enige aanduiding.
- er waren drie *'commissair repartiteur'* : Melchior Loix (04), Petrus Sweldens en Peeter Abrahams uit Kortenbos (05).
- Petrus-Arnold Otten (06) had geen aanduiding.
- Girardus Moriens was *'repartiteur'*.
- Simon Van Ormelingen was *'commissair'*.
- Eugenius Moriens was duidelijk de secretaris.

De naam van *'adjoimt municipal'* vanaf september 1797 Jean Libens komt niet op de lijst voor.

- 01.-R.A.H.-Gemeente Brustem - nr.202.
- 02.-04 ventôse, jaar IX = 23 februari 1801.
- 03.-Moria Egidius.-Br.°10.10.1743-+04.12.1829, (86j).
-z.v. Jan Moria en Barbara Adjudant.
-huwde op 07.01.1772 met Catharina Waernis, °Rummen-+Br.10.03.1814, d.v. Tilman Waernis en Marguerite Slotmaekers.
-vader van:
-Barbara, Br.°15.07.1772-+17.11.1801, (29j), ongeh.
-Tilman, Br.°06.04.1774.
-Johanna, Br.°10.07.1776-+17.11.1800, (24j).
-Maria-Elisabeth, Br.°15.03.1778.
-Joannis, Br.°01.04.1779-+17.03.1797, (18j).
-Egidius, Br.°12.12.1780-+31.12.1782, (2j).
-Egidius, Br.°01.09.1783-+20.11.1787, (4j).
-hertrouwde op 14.07.1814 (71j) met Maria-Joanna Briers, (27j), Br.°08.06.1787-+11.12.1829, (43j), d.v. wever Jacques Briers en Marie Steuckers.
-werd nogmaals vader van:
-Gerard, Br.°10.05.1815-+22.02.1872, (57j) (x 11.05.1839 Marie-Gertrude Stas, Br.°18.07.1809-+30.09.1856, (47j), d.v. Adrianus Stas en Gertrude Romsée.
-Anna-Catharina, Br.°12.11.1816-+20.08.1820, (4j).
-Anne-Barbe, Br.°12.07.1818.
-Anna-Catharina, Br.°13.07.1821.
-1795:armenmeester, labeurman in de Plasstraat.
-later woonde Anna-Maria Briers, wed.v. Arnold Deboudt, d.v. Daniël Briers en Elisabethh Daniëls bij de weeskinderen Moria. +29.01.1839.
- 04.-Moriens (Moria) Eugenius.- Br.°09.05.12.1777-+13.01.180(26j).
-z.v. Gerard Moriens of Moria, Br.°1738-+1824, en Catharina Pexsters, °Zep. 24.01.1733-+Br.03.05.1804.
-studeerde Latijn aan het seminarie van St-Truiden.
-hij overleed in 1803 op 26-jarige leeftijd, wat een verklaring kan zijn voor het feit '*dat de inhoud niet volledig beantwoordt aan de titel*'.
-lid-secretaris van het Weldadigheidsbureau in 1797.
-in zijn overlijdensakte staat: '*Gilles Moria*'.
- 05.-Loix Joannes-Melchior.- Br.°05.01.1771-+19.07.1823, (52j).
-z.v. Willem Loix, Br.°23.01.1733-26.03.1816, (83j) en Joanna Moria, Br.°1745, d.v. Jan Moria en Barbara Adjudant.
-klz.v. Ludovicus Loix, Br.°04.07.1708 en Christine Lavé
-huwde met de 20 jaar jongere Maria-Gertrude Vanden Putte °Halle-Booienhoven °1791-+Br.21.07.1880, (89j).
-vader van:
-Guillaume, Br.°15.07.1817-+20.04.1895, (78j), gemeenteontvanger (x 30.06.1838 Anna-Catharina-Elisabeth Coelmont, Br.° 02.03.1810-+03.09.1881, (71j), d.v. Egide-Norbert Coelmont en Anna-Agnes Schoofs ('*Oude Pipel*')).
-Maria-Theresia, Br.°21.02.1819-+13.05.1820, (1j 3m).
-Anna-Alexandrine, Br.°21.12.1820, (x 15.01.1842 Joannes-

Christianus Jammaert).

- Henrica, Br.°06.07.1823-+10.03.1824, (10m).+Oude Pipel.
- lid Weldadigheidsbureau in 1797, als 26-jarige *commissair-repartiteur* of commissaris-verdeler.
- in 1819 was hij cijnskiezer en betaalde 50,57 gulden cijns, wat het 4e meeste was in Brustem.
- in 1820 landbouwer in de Pipelstraat.

06.-Abrahams Peter-Arnold.- Br.°11.03.1774-+09.01.1846, (72j).

- z.v. Petrus Abrahams, °Zep., en Catharina Bollen, °Kozen.
- huwde met Anne-Lucie Vaes, °Hoepertingen 1883.
- vader van Pierre-Arnold, Br.°22.07.1819-+10.01.1832, (12j).
- landbouwer op Terstok.
- in 1797 lid van het Weldadigheidsbureau: *commissair-repartiteur*; gemeenteraadslid van 25.08.1819 tot 1846.

07.-Otten Petrus-Arnold.- °ST.16.02.1756-+Br.20.09.1825, (69j).

- z.v. Petrus Otten en Elisabeth Van Leeuw.
- huwde op 15.02.1787 met Anna-Maria Vijgen, Br.°12.05.1764-+05.02.1793, (29j, kinderbed), d.v. Joannes Vijgen, +1788, en Anna-Maria Claes (x 06.09.1758).
- op 07.11.1793 hertrouwde hij met Maria-Josephina Erneste, °Ocquier 1764-+Br.13.10.1829, (65j) d.v. Joseph Erneste en Catharina Monville, die stierf 'in het huis van haar schoonzoon Peter Sweldens, politiebeambte, gelegen nevens de kapel'
- vader in het 1e huwelijk van:
 - Anna, Br.°31.07.1787.
 - Maria-Elisabeth, Br.°14.05.1789-+14.05.1789, (1d).
 - Jean, Br.°14.05.1789-+.
 - Joannis (Jean), Br.°24.04.1791-31.05.1841, (50j), (x Aldegondis Mellemans, °Gr.Gel.1805-+Br.18.03.1844, (39j)). Zij hertrouwde op 15.02.1843 met Lambert Dejaze, °Mettecoven 22.04.1809, maar overleed een jaar later op 18.03.1844).
 - Christina, Br.°1792-+21.12.1800, (8j).
 - Barbara, Br.°12.01.1793-+13.01.1793, (2d).
- vader in het 2e huwelijk van:
 - Maria-Catharina, Br.°08.09.1794-+06.01.1864, (70j), (x 10.-01.1822 maire Pierre Sweldens, Br.°04.03.1763-+20.03.1844).
 - Petrus, Br.°12.04.1796-+07.09.1862, (66j) onderwijzer en gemeentesecretaris, (x 13.11.1819 Maria-Catharina Moria, Br.°18.03.1798-+14.07.1880, Singel (89j), d.v. Jan-Arnold Moria en Catharina-Elisabeth Van Boven).
 - Wilhelmus, Br.°19.01.1798-+04.02.1798, (2w).
 - Lambert, Br.°20.01.1799-+17.10.1799, (9m).
 - Christianus, °Br.15.10.1800.
 - NN. Br.+10.09.1802.
- landbouwer, die in 1819 31,52 gulden cijns betaalde.
- 1797: lid Weldadigheidsbureau.
- Hollandse periode: raadslid van 02.03.1819 tot 1825+.